PWYLLGOR CABINET CYNGOR RHONDDA CYNON TAF
PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU

Cofnodion o gyfarfod rhithwir y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu a gynhaliwyd Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 am 5.00 pm

Y Cynghorwyr Bwrdeistref Sirol - Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Aelodau oedd yn bresennol:-:-

Y Cynghorydd M Adams (Cadeirydd)

Y Cynghorydd W Lewis
Y Cynghorydd P Jarman
Y Cynghorydd J Brencher
Y Cynghorydd M Griffiths
Y Cynghorydd A Cox
Y Cynghorydd M Forey
Y Cynghorydd J Bonetto
Y Cynghorydd H Boggis
Y Cynghorydd G Caple
Y Cynghorydd W Jones
Y Cynghorydd G Hughes

Swyddogion oedd yn bresennol

Mr C Hanagan, Cyfarwyddwr Gwasanaeth y Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu
Mr C Bradshaw, Prif Weithredwr
Mr S Gale, Cyfarwyddwr Materion Ffyniant a Datblygu
Mrs N. Kingham, Rheolwr Bwrdd Diogelu Cwm Taf
Mr P Mee, Cyfarwyddwr Cyfadran y Gwasanaethau Cymuned a Gwasanaethau i Blant
Mr R Waters, Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Rheng-flaen

Aelod Cyfetholedig yn bresennol

Mr J Fish, Cynrychiolydd Rhiant-lywodraethwr wedi'i ethol â'r hawl i bleidlais

23 Datganiadau o Fuddiant

Yn unol â Chod Ymddygiad y Cyngor, doedd dim datganiadau o fuddiant ynglŷn â'r agenda ar yr adeg yma.

Serch hynny, gwnaeth Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol J Brencher y datganiad o fuddiant personol canlynol nes ymlaen yn y cyfarfod (cofnod 27) - “Mae fy mab yn gweithio i gwmni Trafnidiaeth Cymru”.

24 Ymddiheuriadau

Daeth ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth Gynghorwyr y Fwrdeistref Sirol E Stephens ac L Walker.

25 Cofnodion

PENDERFYNWYD cymeradwyo cofnodion o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 18 Ionawr, 2020 yn rhai cywir.

26 Dolenni Ymgynghori

PENDERFYNODD yr Aelodau gydnabod yr wybodaeth oedd wedi'i darparu trwy'r dolenni ymgynghori mewn perthynas ag ymgynghoriadau agored, ymgynghoriadau Llywodraeth Cymru a'r materion hynny y mae'r awdurdod lleol yn cynnal ymgynghoriadau ynglŷn â nhw.

27 Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd

Rhoddodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth - Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu wybod bod adroddiad mewn perthynas â Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd wedi cael ei gyflwyno i Aelodau er mwyn cyflawni gwaith cyn y cam craffu cyn i'r adroddiad gael ei drafod yn ystod cyfarfod o'r Cabinet ar 25 Chwefror 2021, a hynny yn dilyn trafodaethau yn ystod cyfarfod o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu ar 18 Ionawr 2021.

Rhannodd y Prif Weithredwr adroddiad, sy'n rhoi diweddariad am gynnydd gwaith Cyd-gabinet Prifddinas-Ranbarth Caerdydd ('CCR') (y 'Cabinet Rhanbarthol' - cyd-bwyllgor), i oruchwylio twf economaidd y Rhanbarth ac i gyflawni'r ymrwymiadau a nodir ym Margen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd.

Cafodd Aelodau wybod am gefndir y cynllun i greu Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn 2016, a rhoddodd y Prif Weithredwr wybod bod hyn yn gytundeb rhwng Llywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru a deg arweinydd Prifddinas-Ranbarth Caerdydd. Cafodd Aelodau grynodeb o raglen y Fargen Ddinesig, sy'n cynnwys:

- Buddsoddiad gwerth £1.2 biliwn yn isadeiledd Prifddinas-Ranbarth Caerdydd trwy Gronfa Fuddsoddi 20 mlynedd;
- Creu Awdurdod Trafnidiaeth Rhanbarthol anstatudol i gydlynu gwaith cynllunio a buddsoddi ym maes trafnidiaeth, mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru;

Aeth y Prif Weithredwr ymlaen gan roi gwybod bod y buddsoddiad gwerth £ 1.2biliwn ar gyfer cynllun Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn cynnwys dwy elfen benodol. Mae hyn yn cynnwys £734miliwn ar gyfer cynllun METRO a £495miliwn ar gyfer Cronfa Buddsoddi Ehangach y Cabinet Rhanbarthol. Cafodd yr Aelodau eu cyfeirio at adran 5 yr adroddiad, sy'n rhannu'r newyddion diweddaraf ar y cynnydd sydd wedi'i wneud mewn perthynas â'r Adolygiad Porth y mae angen ei gyflawni bob 5 mlynedd. Cafodd yr Aelodau wybod bod SQW wedi cael ei gomisiynu gan Lywodraeth y DU i gyflawni gwerthusiad o effaith y buddsoddiadau sydd wedi'u gwneud hyd yn hyn yn rhan o Brifddinas-Ranbarth Caerdydd. Cafodd manylion ynglŷn â'r cynnydd a'r buddsoddiadau mawr sydd wedi'u gwneud hyd yn hyn eu rhannu â'r Aelodau.

Daeth y Prif Weithredwr a'i adroddiad i ben trwy roi gwybod am y gwaith cadarnhaol y mae'r deg awdurdod lleol wedi'u gwneud i ddatblygu Bargen Ddinesig sydd wedi'i chydlynu, sy'n drefnus ac sy'n canolbwyntio ar faterion economaidd sy'n darparu sylfaen arbennig i gyflawni pymtheng mlynedd nesaf rhaglen gyllid y Fargen Ddinesig, gan ddyblu'r cyllid grant sydd ar gael a chreu cyfres o gronfeydd cynaliadwy sy'n gallu cefnogi twf economaidd am sawl flwyddyn i ddod.

Rhannodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth - Gwasanaethau Rheng Flaen a Chyfarwyddwr Materion Ffyniant a Datblygu'r newyddion diweddaraf mewn

perthynas â gwaith yr awdurdod trafnidiaeth rhanbarthol ac effaith adfywio a thai a'r manteision y mae'r rhain yn eu cynnig i'r Fwrdeistref Sirol.

Roedd y Cadeirydd wedi diolch i'r swyddogion am yr adroddiad a nododd y datblygiadau cadarnhaol mewn perthynas â'r seilwaith trydanol i gefnogi mannau gwefru ar gyfer tacsis. Cafodd y rhain eu nodi yn ystod adolygiad y gweithgor a gafodd ei sefydlu i drafod datblygu seilwaith i gefnogi perchnogaeth cerbydau carbon isel.

Roedd Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol P Jarman wedi holi cyfres o gwestiynau i swyddogion ac aethon nhw ati i ymateb iddyn nhw. Cafodd yr Aelod wybod bod mwy na 10 cyfarfod o'r Cydbwyllgor Trosolwg a Chraffu Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd wedi cael eu cynnal. Mae CBSRhCT bellach yn cefnogi'r trefniadau craffu sydd ar waith. O ran ymholiadau'r Cynghorydd Jarman mewn perthynas â'r Adolygiad Porth, dywedodd y Prif Weithredwr fod penodi SQW wedi bod yn rhan o'r broses safonol sy'n cael ei chynnal ledled y DU, gan Drysorlys y DU. Dywedodd hefyd fod SQW wedi'i sefydlu yn rhan o fframwaith cystadleuol ledled y DU. O ganlyniad i hyn roedd modd i academyddion o Gymru gystadlu ar gyfer y gwaith yma.. Cafodd yr Aelod ei chyfeirio at yr adroddiad SQW sydd wedi'i nodi yn yr atodiad i'r adroddiad yn ogystal â'r adborth cynhwysfawr a chadarnhaol sydd wedi'i ddarparu.

O ran yr ymholiad mewn perthynas â nifer y swyddi sydd wedi cael eu creu yn rhan o'r rhaglen, rhoddodd y Prif Weithredwr wybod nad oedd modd iddo roi'r union nifer y swyddi a gafodd eu creu hyd yn hyn, ond cadarnhaodd fod gan y rhaglen darged o greu 25,000 o swyddi newydd erbyn 2036.

Rhannodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth, Gwasanaethau Rheng Flaen, fanylion y gwaith buddsoddi sydd eisoes wedi cael ei gyflawni ar y rheilffyrdd ledled y Fwrdeistref Sirol â'r Cynghorydd Jarman. Roedd y gwaith yma'n darparu gwelliannau er mwyn lliniaru difrod gan lifogydd ond hefyd i gynorthwyo â datblygiadau'r Metro, gyda mwy o waith sylweddol yn cael ei gyflawni na'r disgwyl gan fanteisio ar gyfnodau teithio llai prysur o ganlyniad i bandemig Covid. Dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth fod y Cyngor yn gweithio gyda Trafnidiaeth Cymru i ddatrys y problemau sydd wedi codi mewn perthynas â llinell Cwm Cynon. Cyfeiriodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth at adroddiadau WelTAG a fyddai'n cael eu cyflwyno i'r Cabinet mewn perthynas â'r cynigion i ymestyn y rheilffordd tu hwnt i Aberdâr tuag at Hirwaun, datblygu'r cynllun parcio a theithio yn ardal Glan-bad, Trefforest. Siaradodd hefyd am yr achos busnes amlinellol sy'n cael ei gyflwyno mewn perthynas ag ymestyn Astudiaeth Trawstaith RhCT. Wrth ymateb i ymholiad pellach, cadarnhawyd y byddai'r posibilrwydd o ehangu gwasanaethau rheilffordd tu hwnt i Dreherbert tuag at ardal Tynewydd yn cael ei ystyried fel elfen yn rhan o Astudiaeth Cysylltedd Canolbarth y Cymoedd sy'n cael ei chychwyn ar hyn o bryd.

Roedd y Cyfarwyddwyr Materion Ffyniant a Datblygu wedi siarad am atyniad 'Zip World' a'r adenillion y mae disgwyl i'r atyniad eu dychwelyd. Soniodd y Cyfarwyddwr am yr angen i fanteisio ar yr atyniad yma i sicrhau bod twristiaid yn aros yn y Fwrdeistref Sirol. Aeth y Cyfarwyddwr ati i fynd i'r afael â chwestiwn y Cynghorydd Jarman mewn perthynas â chronfa buddsoddi mewn tai a'r angen am drefniadau gwerthuso datblygiadau cadarn gan Ddatblygwyr.

Holodd y Cadeirydd am bosibiliadau 'tocyn trwodd' ar y rheilffordd a chostau gwasanaeth o'r fath, rhoddodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth wybod bod

trafodaethau'n cael eu cynnal gyda chwmni Trafnidiaeth Cymru i sefydlu cwmpas y systemau tocynnau gan gynnig un math o docyn ar gyfer sawl math o drafnidiaeth.

Roedd Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol J Brencher wedi holi swyddogion am y Gronfa Ffyniant Gyffredin. Holodd sut y mae swyddogion yn mynd ati i gyllido RhCT gwell, gan nodi rôl bwysig Prifysgol De Cymru. Siaradodd y Prif Weithredwr am ansicrwydd y Gronfa Ffyniant Gyffredin gan nodi bod Llywodraeth y DU yn awyddus i roi cyllid i Ranbarth y Fargen Ddinesig yn hytrach na gan Lywodraeth Cymru. Cytunodd y Prif Weithredwr fod Prifysgol De Cymru yn chwarae rôl hollbwysig yn y Fargen Ddinesig, a siaradodd am gyfraniadau Is-ganghellor y Brifysgol a'r gwaith ymgysylltu sy'n mynd rhagddo â Phenaethiaid y Colegau yn y rhanbarth yn rhan o Bartneriaeth Twf.

Holodd Gynghorydd y Fwrdeistref Sirol M Griffiths pryd y byddai RhCT yn gweld effaith y cynlluniau sydd ar y gweill, os yw'r adolygiadau porth ond yn cael eu cyflawni bob 5 mlynedd. Dywedodd y Prif Weithredwr y byddai peth amser yn mynd heibio cyn gweld effeithiau economaidd mawr a chyfeiriodd at gynlluniau blaenorol y mae'r Cyngor wedi'u cyflawni a'r amserlenni cysylltiedig, gan gyfeirio at gynllun Dyffryn Taf.

Roedd Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol Cox wedi holi tri chwestiwn mewn perthynas ag effeithiolrwydd y Fargen Ddinesig hyd yn hyn a goblygiadau pandemig Covid, goblygiadau ar economi RhCT a threfniadau llywodraethu'r Fargen Ddinesig.

Roedd y Prif Weithredwr wedi ymateb i Aelodau trwy gyfeirio at dudalen 113 o'r adroddiad, sy'n nodi'r trefniadau llywodraethu sydd ar waith yn rhan o gyd-cabinet a siaradodd am yr effaith gadarnhaol y byddai Cyd-Bwyllgor Corfforaethol posibl yn y dyfodol yn ei chael ar wella trefniadau llywodraethu.

O ran pandemig Covid, dywedodd y Prif Weithredwr fod nifer o geisiadau wedi'u gwneud i lywodraeth y DU am gyllid i fuddsoddi mewn rhwydweithiau ffeibr i wella gwasanaethau digidol. Dywedodd y Prif Weithredwr, er bod patrymau teithio wedi newid oherwydd pandemig Covid, byddai galw o hyd ar y rhwydwaith rheilffyrdd.

Holodd yr Aelod Cyfetholedig, Mr J Fish, y swyddogion am y cyllid Ewropeaidd a ymrwymwyd i'r rhaglen a hefyd y cysylltiadau addysg a'r llwybrau gyrfa o fewn sectorau Fintech. Cadarnhaodd y Prif Weithredwr fod y cyllid Ewropeaidd wedi'i warantu a dywedodd y byddai'r Gronfa Ffyniant Gyffredin yn disodli'r ddarpariaeth ariannu wrth symud ymlaen. O ran llwybrau gyrfa, cyfeiriodd y Prif Weithredwr at waith gyda Phrifysgol De Cymru er mwyn datblygu rhaglenni i raddedigion a rhaglen Meistr yn y meysydd hynny lle mae yna brinder sgiliau. Yn dilyn cwestiwn ychwanegol gan y Cadeirydd, cadarnhaodd y Prif Weithredwr fod y Cyngor eisoes yn hyrwyddo cyfleoedd gyrfa yn yr ysgolion uwchradd.

Tynnodd nifer o Aelodau sylw at rannau o'r adroddiad gan siarad am y manteision cadarnhaol a fyddai'n amlwg ledled y Fwrdeistref Sirol o ganlyniad i raglen y Fargen Ddinesig, gan gyfeirio at y gwelliannau nodedig a fyddai'n cael eu cyflawni ym maes trafnidiaeth er budd trigolion y Sir o ganlyniad i'r metro yn ogystal â'r diwydiant twristiaeth yn y Fwrdeistref Sirol.

Yn dilyn craffu manwl mewn perthynas â'r adroddiad, fe wnaeth y Pwyllgor

PENDERFYNU:

1. Cydnabod cynnwys adroddiad Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd a gafodd ei gyflwyno i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu ar gais y Pwyllgor; a
2. Bod y Cyfarwyddwr Gwasanaeth, Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu yn rhannu sylwadau'r Aelodau yn ystod cyfarfod o Gabinet y Cyngor ar 25 Chwefror.

Nodwch: Ar yr adeg yma yn y cyfarfod, roedd Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol J Brencher wedi datgan buddiant personol: “Mae fy mab yn gweithio i gwmni Trafnidiaeth Cymru”.

28 Trefniadau'r Awdurdod Lleol ar gyfer Diogelu Plant ac Oedolion mewn Perygl

Rhannodd y Cyfarwyddwr Cyfadran y Gwasanaethau Cymuned a Gwasanaethau i Blant y newyddion diweddaraf ynglŷn â'r cynnydd sydd wedi'i wneud mewn perthynas â threfniadau diogelu corfforaethol y Cyngor yn ystod y 12 mis diwethaf. Cyfeiriwyd at adolygiad Swyddfa Archwilio Cymru a gynhaliwyd yn 2019 a oedd wedi canfod bod y Cyngor wedi cwrdd, neu wedi cwrdd yn rhannol, â'r rhan fwyaf o'r argymhellion a'r cynigion blaenorol ar gyfer gwella. Fodd bynnag, ychwanegodd y Cyfarwyddwr Cyfadran fod rhai cynigion pellach ar gyfer gwella wedi'u gwneud er mwyn cryfhau agweddau ar drefniadau Diogelu Corfforaethol y Cyngor a chafodd manylion ynghylch chwe chynnig eu darparu.

Aeth y Cyfarwyddwr Cyfadran ymlaen i drafod y sefyllfa bresennol a'r gwaith pellach y mae angen ei gyflawni mewn perthynas â'r trefniadau diogelu, gan gyfeirio at atal hunanladdiad, Cam-drin Plant yn Rhywiol a Diogelu Cyd-destunol.

Siaradodd Aelodau'r Pwyllgor am bwysigrwydd materion megis trefniadau diogelu ar gyfer plant ac oedolion sy'n agored i niwed. Siaradodd y Cadeirydd a Chynghorydd y Fwrdeistref Sirol Jarman am yr effaith dorcalonnus y mae hunanladdiad yn ei chael ar aelodau'r teulu a chafodd y Cyfarwyddwr Cyfadran ei holi am y cymorth sydd ar gael i gefnogi aelodau'r teulu yn ystod cyfnodau heriol yn rhan o'r strategaeth amlasiantaeth. Dywedodd y Cyfarwyddwr Cyfadran fod y Bwrdd wedi bwrw ymlaen â grŵp goruchwylio strategol sy'n ceisio llunio drafft o strategaeth atal hunanladdiad, ar ôl cydnabod nad oedd bwrdd cydlynu rhanbarthol yn bodoli ac o ganlyniad i gynnydd yn nifer yr achosion o hunanladdiad yn y rhanbarth. Siaradodd Cyfarwyddwr y Grŵp am y trefniadau ychwanegol sydd ar waith mewn perthynas â grŵp adolygu sy'n edrych ar 'wersi a ddysgwyd'. Darparodd y Rheolwr Busnes, Bwrdd Diogelu Cwm Taf rhagor o wybodaeth mewn perthynas ag un strategaeth ranbarthol ar gyfer atal hunanladdiad sydd wedi cael ei datblygu a'r amcan strategol sydd wedi'i nodi yn y strategaeth ac sy'n ymwneud â gwella sut mae gwybodaeth yn cael ei darparu i'r rheiny sydd wedi cael eu heffeithio gan hunanladdiad. Nododd y Rheolwr bod y Bwrdd wedi cydnabod bod angen gwella hyn. Cafodd yr Aelodau wybod bod Llywodraeth Cymru wedi penodi Cydlynydd Atal Hunanladdiad a rhoddodd y Rheolwr wybod am y gwaith agos sy'n cael ei gyflawni rhwng y Bwrdd a'r Cydlynydd ar gyfer y rhanbarth. Cyfeiriodd hefyd at

y llwybr profedigaeth Cenedlaethol sy'n cael ei gyflawni yn yr ardal yma.

Holodd Gynghorydd y Fwrdeistref Sirol Cox a oedd y trefniadau diogelu wedi'u heffeithio o ganlyniad i bandemig covid, gan ystyried bod plant ddim wedi bod yn bresennol yn lleoliadau ysgol a felly mae'n bosibl bod llai o atgyfeiriadau wedi bod. Holodd yr Aelod am gynlluniau hir dymor i sicrhau nad yw plant ac oedolion sy'n agored i niwed yn cael eu colli yn ystod y cyfnod unigryw yma.

Cytunodd y Cyfarwyddwr Cyfadran taw dyma un o'r brif heriau ar gyfer y gwasanaeth ac roedd y gwasanaeth yn gwneud pob ymdrech i sicrhau bod plant ac oedolion sy'n agored i niwed ddim yn cael eu colli, gan ddefnyddio cyfarfodydd rhithwir os yw'n bosibl a pharhau i gynnal cyfarfodydd gan gadw pellter cymdeithasol pan fo angen. Dywedodd y Cyfarwyddwr Cyfadran fod yr holl arferion gwaith wedi'u haddasu yn unol â rheoliadau covid a'r gwasanaethau hanfodol a gynhelir. Roedd pob grŵp partneriaeth ar gyfer byrddau diogelu bellach yn gweithredu unwaith eto ar ôl atal cyfarfodydd ar ddechrau'r cyfyngiadau symud. Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Cyfadran fod y pandemig wedi ychwanegu pwysau i'r gwasanaeth a nododd ei bod hi'n bosibl y bydd y pwysau yma'n cynyddu wrth i'r cyfyngiadau gael eu llacio dros y misoedd nesaf, bydd y gwasanaeth yn ymateb i fodloni gofynion y gwasanaeth.

Holodd Gynghorydd y Fwrdeistref Sirol J Brencher am y mesurau diogelu sydd ar waith mewn perthynas â 'bwlio ar-lein'. Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Cyfadran fod hwn yn flaenoriaeth ar gyfer y Bwrdd. Roedd Rheolwr Busnes, Bwrdd Diogelu Cwm Taf, wedi pwysleisio pwysigrwydd mynd i'r afael â'r maes diogelu yma a chyfeiriodd at y gwaith roedd y Bwrdd yn ei gyflawni gyda Heddlu De Cymru o ran darparu hyfforddiant rhithwir mewn perthynas â cham-drin ar-lein. Dywedodd y Rheolwr hefyd am ymgyrchoedd covid y mae Heddlu Du Cymru wedi'u cyflawni gyda phobl ifainc am y peryglon sy'n gysylltiedig â llwyfannau ar-lein.

Siaradodd y Cynghorydd W Jones yn gadarnhaol am y dulliau cydweithredol rhwng ysgolion a sawl adran y cyngor er budd pobl ifainc ac oedolion sy'n agored i niwed.

Holodd y Cadeirydd a oedd unrhyw effaith ar 'Linellau Sirol' a holodd sut ydyn nhw'n mynd i'r afael â hyn yn ystod y cyfyngiadau symud. Dywedodd Cyfarwyddwr y Grŵp fod gwybodaeth yn cael ei darparu gan Heddlu De Cymru. Dywedodd fod effaith Llinellau Sirol hyd yn hyn wedi'i chyfyngu, ond bod y bygythiad yn parhau a bod y gwasanaethau yn gweithio gyda'r partneriaid i ddiogelu plant ac oedolion ifainc sy'n agored i niwed.

29 Adolygiad y Cadeirydd a dod â'r cyfarfod i ben

Crynhodd Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu'r pwyntiau trafod allweddol ac estynnodd ei ddiolch i'r Aelodau a'r Swyddogion am eu presenoldeb ac am gyfarfod adeiladol a heriol. Cadarnhaodd y Cadeirydd y byddai sylwadau'r Aelodau ar yr adroddiadau a drafodwyd yn cael eu hadrodd i'r Cabinet gan y Cyfarwyddwr Gwasanaeth, Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu.

Daeth y cyfarfod i ben am 6.59 pm

Y Cynghorydd M. Adams
Cadeirydd.